

AACR2'de verilen kısaltmalar dışında Türkçe kayıtlar için kullandığımız kısaltmaları sizlere listelemek istedim.

Sorumluluk bildirimi

ve başkaları vb.
ve benzerleri vb.

Basım bildirimi

bası bs.
basılış bs.
basım bs.
baskı bs.
düzeltilmiş düzelt.
genişletilmiş genişl.
gözden geçirilmiş göz. geç.

Cilt ve sayfa bildirimi

cilt c.
numara no.
sayfa s.
tekrarbasım tekrarbs.
tıpkıbasım tıpkıbs.
yaprak y.

Ay adları

Ocak Oc.
Şubat Şub.
Mart Mart
Nisan Nis.
Mayıs May.
Haziran Ház.
Temmuz Tem.
Ağustos Ağ.
Eylül Ey.
Ekim Ek.
Kasım Kas.
Aralık Ar.

Otorite kayıtları

arkakapak ark.
bakınız bkz.
ıçkapak içk.
ıçkapak arkası içk. ar.
gömlek göm.
kapak k

Aysen Kavak

Anadolu Üniversitesi Kütüphane ve
Dokümantasyon Merkezi

Kütüphanelerin Suret-i İdaresi Hakkında Talimat*

96 senesi (1296/1879) yıllığında kütüphanelerin kayıt ve fihristlerinin tanzimine teşebbüs edildiği zikrolunmuştur.

* Erünsal, İsmail E. *Kütüphanecilikle ilgili Osmanlıca metinler ve belgeler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1990. s. 407-411'den alınan metnin Latin alfabesine çevrilmiş halidir.

İşbu 98 senesi (1298/1881) Ramazan'ın 20'sine müsadif (tesadüf eden) 97 senesi (1297/1881) Ağustos'unun 3'ü tarihiyle kütüphanelerin suret-i idaresi hakkında neşredilen "Talimatname"nin suretidir:

1. Madde: Kütüphaneler daima öğleden bir saat evvel açılıp, öğleden üç saat sonra kapanacak ve şu dört saat zarfında hafız-ı kütüpler (kütüphaneler) kütüphanelerinde bulunacaklardır.

2. Madde: Eshab-ı mütâlaa'nın (okuyucunun) oturması için tefriş olunan minderler ve kitap vaz'ı için (kitap koymak için) rahleler, hergün süpürülecek ve derun-i kütüphanenin (kütüphanenin içinin) emr-i nezafet ve taharetine (temizlik işlerine) dikkat ve itina olunacaktır.

3. Madde: Hafız-ı kütübün emini bile bulunsa (kütüphanecinin güvendiği kişi bile olsa) kütüphaneden hiç kimseye bir vechile (hiçbir nedenle) kitap verilmeyecektir.

4. Madde: Hafız-ı kütüpler kütüphaneden kitap verir veya çaldırırsa tazmin ile hakkında ceza, Kanunname-i Hümayun'un 82. maddesi mucibince muamele olunacaktır.

5. Madde: Eshab-ı mütâlaaya rıfk ile (tatlılıkla) muamele olunup, derun-i kütüphanede li-ecli'l - mütâlaa istediği kitap (kütüphane içinde incelemek için istediği kitap) kendisinden derig olunmayacaktır (esirgenmeyecektir).

6. Madde: Eshab-ı mütâlaa'ya defa'ten iki ve nihayet üç kitaptan ziyade verilmeyecektir.

7. Madde: Derun-i kütüphaneye (kütüphane içine) sigara, çubuk, mum ve lamba ile girmek katiyen memnudur (kesinlikle yasaktır).

8. Madde: Nefs-i kütüphanede (kütüphane içinde) gündüz veya gece hiç kimse yatırılmayacaktır.

9. Madde: Kitap arasından evrak (yapraklar) koparmaya veya kesmeye meydan verilmemek için, eshab-ı mütâlaa'ya ziyadesiyle dikkat ve itina olunacaktır.

10. Madde: Kütüb-i nefise ve mürteseme (çok değerli ve resimli kitapların) silinmemesi ve örselenmemesi için eshab-ı mütâlaa'dan na-ehl olanlara (değerini anlayamayacak okuyucuya) o gibi kitap verilmeyecektir.

11. Madde: Eshab-ı mütâlaa aldığı kitabı terli eliyle derun-i sahifeye (kitabın sayfalarına) basmaması ve kitabı güzelce tutup mütâlaa etmesi (okuması) için kendisine hüsn-i suretle (güzellikle, iyilikle) ihtar olunacaktır.

12. Madde: La-akall (en azından) ayda bir kere güve, küf ve rutubetten muhafaza için kitaplar silinecek ve hücre (oda) ve dolapları tathir olunacaktır (temizlenecektir).

13. Madde: Eday-ı hıdmeti men edecek a'zâr-ı şer'iyyesi (hizmet verme-

yi engelleyecek yasal mazeretleri) zuhur etmedikçe hiçbir hafız-ı kütüp hıdmeti başından ayrılmayacaktır.

14. Madde: Hafız-ı kütüpler bazen kütüphaneye devama mani' olacak mazeret-i şer'iyeleri zuhurunda (yasal mazeretleri olduğunda) Maarif Nezareti Celilesine ihtar-ı keyfiyete mecbur olacaktır (durumu Maarif Bakanlığına bildirmek zorundadırlar).

15. Madde: Hafız-ı kütüplerden birisi sılaya (memleketine) veya taşraya gidecek olursa refiki (arkadaşı) varsa onu, yoksa kefil olduğu bir adamı Maarife müracaat ile tevkil edebileceklerdir (kendi yerine vekalet ettirebileceklerdir).

16. Madde: Hafız-ı kütüplerden birisi vefat eylediği veyahut ciheti mahlûl kaldığı (memuriyeti sona erdiği) takdirde mahlûl-i mezkur müsted'i olan kimsenin (söz konusu boş kadroya talip olan kimsenin) ehliyeti hafız-ı kütüpler tarafından yahut Meclis-i Maarif tarafından tasdik olunmadıkça hafız-ı kütüplüğe kabul olunmayacaktır.

17. Madde: Kütüphane Müfettişliği tarafından her kütüphanenin mevcud ne kadar kitabı varsa bade'l-muayene (kontrol edildikten sonra) hafız-ı kütüplere tutturulacak "özel defterin aynisi" bu kere Telif ve Tercüme Dairesi'nde yeni açılan Sicill-i Umumiye kayıt olunacak ve Müfettiş-i mûmâileyh (ilgili müfettiş) her kütüphanenin kütüb-i meşhude ve mevcudesi (mevcut kitapların hepsi) üzerine hafız-ı kütüplerin ve kendisinin taht-ı tasdikinde (sorumluluğu altında) tutacağı deftere Sicill-i Umumi mübteni olacağı cihetle (buna dayanacağı için) bu Sicill-i Umumi'de her kütüphanenin kütüb-i mevcudesi yazıldığı sırada hafız-ı kütüple Müfettişliğin tasdikleri bulunacaktır.

18. Madde: Yoklama esnasında kütüphanelerde ciltleri muhtac-ı tamir kitap bulunursa o misüllü kitaplar tefrik olunarak evvel-be-evvel (ilk iş olarak) defteri ba rapor (rapor düzenlenerek) Telif ve Tercüme Dairesi'ne verilecektir.

19. Madde: Bu surette kütüphanelerin yoklamaları bi'l-icra Sicill-i Umumi kapandıktan sonra her üç ayda bir kere Kütüphaneler Müfettişliği tarafından, kütüphaneler teftiş ve yoklama olunması asıl ittihaz kılındığından (asıl kabul edildiğinden) bu usule Müfettişliğin hemişe (her zaman) riayet etmesi akdem-i vezaif-i asliyesinden ma'dûd bulunacaktır (en öncelikli görevlerinden sayılacaktır).

20 Ramazan 98 (1298/1881) ve 3 Ağustos 97 (1297/1881)

Çevrimyazı: Ali Can